

Monografia karate-ului orădean (anii '70–'80)

Formare, practică și rețele informale ale artelor marțiale

CUPRINS

1. Introducere metodologică și surse
 2. Contextul sportului românesc și al artelor marțiale
 3. Geneza practicii de karate în Oradea (anii '70)
 4. Structuri informale și cluburi sportive
 5. Instructori și formarea primei generații locale
 6. Stagii, transfer de cunoaștere și influențe externe
 7. Perioada anilor '80: consolidare și diversificare
 8. Relația cu instituțiile sportive și cadrul administrativ
 9. Practica tehnică și cultura dojo-ului
 10. Concluzii generale
 11. Cronologie
 12. Index de persoane
-

1. Introducere metodologică și surse

Această lucrare reconstruiește evoluția karate-ului orădean în anii '70–'80 pe baza mărturiilor participanților direcți, a memoriei practicienilor și a documentelor indirecte (relatări de stagii, corespondențe informale, experiențe de club).

Caracterul surselor este predominant oral-istoric, ceea ce implică:

- variații de perspectivă,
 - lipsa unei arhivări centralizate,
 - suprapunerea între memorie personală și memorie colectivă.
-

2. Contextul sportului românesc și al artelor marțiale

În perioada analizată, sportul românesc era puternic centralizat. Artele marțiale se aflau într-o zonă administrativă fluidă, în care karate-ul nu avea statut stabil.

Caracteristici ale contextului:

- reglementări fluctuante privind accesul la săli și structuri sportive;
 - integrarea artelor marțiale în secții de judo sau autoapărare;
 - interpretări locale variabile ale normelor;
 - toleranță diferențiată în funcție de oraș și instituție.
-

3. Geneza practicii de karate în Oradea (anii '70)

Karate-ul apare în Oradea în anii '70 în proximitatea judo-ului și a altor discipline de luptă.

Caracteristici:

- practică experimentală, neinstituționalizată;
- influență dominantă a judo-ului;
- lipsa unui cadru federativ dedicat;
- antrenamente în săli partajate.

Figura centrală a perioadei este Emeric Arus (Imi), în jurul căruia se formează primele nuclee de practicanți.

4. Structuri informale și cluburi sportive

Cluburile sportive, în special „**Rapid**” Oradea și „**Constructorul**”, centre de inițiere în special **Casa de Cultură a Sindicatelor** Oradea sau la clubul „**Spartac Velența**”, în „**cetate (fortăreață)**”, pe terenurile de fotbal **Rogierius și Ioșia**” au funcționat ca platforme de dezvoltare.

Elemente definitorii:

- integrarea karate-ului sub denumirea de „autoapărare”;
 - autofinanțare prin activități sportive;
 - participarea instructorilor din judo;
 - structură mixtă judo–karate–aikido.
-

5. Instructori și prima generație locală

Instructori și practicanți relevanți:

- Emeric Arus (Imi)
- Alexandru Chirilă (judo, Kyokushinkai)
- Constantin Szilard Zohner (Costi)
- Pali Burghardt
- Mișu Hanga (judo, echipa divizionară „A”)
- Jancsi Boldijar (Aikido și Ju-Jutsu)
- Nicolae Iancu (Wushu)

Practicanți deveniți ulterior instructori:

- Janos Ujvari
- Mircea Jacan
- Octavian Caba
- Marius Gliga
- Vasile Culda
- Ionuț Radu
- János Ujvári
- Hegheduș Mircea (Mutu)
- Szabó Kálmán
- Pop Marius
- Ioan Vaida
- Vancea Pavel
- Mircea „Nukite”
- Biscă
- Misaroș
- Bancse
- Voisz
- Marius Pop
- Biscă
- Misaroș

- Bancse
- Voisz
- Marius Pop (generator de influență tehnică în prima etapă)

Această generație a constituit nucleul de expansiune al karate-ului local.

6. Stagii, transfer de cunoaștere și influențe externe

Stagiile au reprezentat principalul mecanism de standardizare tehnică.

Instructori și maeștri implicați:

- Dan Stuparu
- Adrian Popescu-Săcele
- Hajas Gabriel
- Florentin Marinescu
- Nicolae Bialokur
- Roland Haberzetter
- maeștri italieni Comparini și Busini

Evenimente relevante:

- stagii la Oradea, Cluj, Brașov și București;
 - stagii organizate în dojo-ul „Rapid” Oradea, sala de sport a Liceul nr. 2 ulterior devine Liceul „Sinteza”, sala de sport la „școală sportivă” / „școală sportivă de copii și juniori” (în cadrul CSS) astăzi: Liceul cu Program Sportiv „Bihorul” Oradea ;
 - participări internaționale și schimburi de experiență;
 - stagii Kyokushin și Shotokan.
-

7. Perioada anilor '80: consolidare și diversificare

În anii '80 are loc:

- diversificarea stilurilor (Shotokan, Goju-ryu, Kyokushin, Wushu);
- creșterea numărului de practicanți;
- apariția rețelelor regionale;
- intensificarea stagiilor naționale.

Se conturează o practică mai structurată, dar încă predominant informală.

8. Relația cu instituțiile sportive

Structura instituțională a influențat direct dezvoltarea karate-ului.

Aspecte:

- implicarea reprezentanților instituțiilor militare în conducerea cluburilor;
 - utilizarea cluburilor de judo ca infrastructură pentru karate;
 - integrarea activităților în forme acceptabile administrativ;
 - sprijin indirect pentru deplasări și resurse.
-

9. Cultura dojo-ului și practica tehnică

Practica era caracterizată de:

- antrenamente de kihon și kata Shotokan;
 - accent pe disciplină și ritual Budo;
 - lipsa accentului pe gradare formală în anumite cazuri;
 - influență puternică a judo-ului în metodologie;
 - practică mixtă și experimentală.
-

10. Concluzii generale

Karate-ul orădean din anii '70–'80 s-a dezvoltat ca:

- sistem informal de practică;
- rețea de instructori auto-formați;
- comunitate tehnică flexibilă;
- fenomen dependent de stagiile naționale și internaționale.

Modelul orădean se caracterizează prin adaptabilitate, continuitate și hibridizare între discipline.

11. Cronologie

Anii '70

- 1970–1972: apariția nucleelor de karate în Oradea
- 1972: practici timpurii sub Emeric Arus (Imi)
- dezvoltarea „cocktailului judo–karate”
- formarea primei generații de practicanți

Sfârșitul anilor '70

- consolidarea cluburilor „Rapid”, „Constructorul” și clubul „Spartac Velența.
- consolidarea centre de inițiere în special Casa de Cultură a Sindicatelor Oradea , în „cetate (fortăreață), pe terenurile de fotbal Rogerius și loșia” au funcționat ca platforme de dezvoltare.
- extinderea grupurilor de practicanți
- apariția instructorilor locali

Anii '80

- intensificarea stagiilor naționale
- introducerea Kyokushin și Shotokan structurat
- stagii internaționale și contacte externe
- creșterea rețelei de instructori
- diversificarea practicii (autoapărare, Wushu, Ju-Jutsu)

12. Index de persoane

Instructori și maeștri

- Emeric Arus (Imi)
- Florentin Marinescu
- colonelul shihan Furkó Kálmán
- Nicolae Bialokur
- Roland Haberzetter
- Dan Stuparu

- Adrian Popescu-Săcele
- Alexandru Chirilă
- Mișu Hanga
- Pali Burghardt
- Constantin Szilard Zohner (Costi)
- Hajas Gabriel
- Comparini (Italia)
- Busini (Italia)

Practicanți / instructori locali

- Mircea Jacan
- Octavian Caba
- Marius Gliga
- Vasile Culda
- Ionuț Radu
- János Ujvári
- Hegheduș Mircea (Mutu)
- Szabó Kálmán
- Pop Marius
- Ioan Vaida
- Vancea Pavel
- Mircea „Nukite”
- Biscă
- Misaroș
- Bancse
- Voisz
- Marius Pop

Discipline conexe

- Jancsi Boldijar (Aikido, Ju-Jutsu)

- Nicolae Iancu (Wushu)
 - Ádám Szabó (Kickboxingul, Tonfa,Nunchaku)
 - Lajos Király (Kyokushinkai, Taekwondo)
-